

Risale-i Nur
Külliyyatıdan

25. Lem'a

Hastalar Risalesi

Müellifi: Bediüzzaman

Said Nursi

DVADESET PETI ODSJAJ

Sastoji se od dvadeset pet lijekova

Ovo je posjeta bolesniku, ljekoviti mehlem za bolesne, utjeha i duhovni recept, napisan u smislu izreke: "Neka tegoba nestane, Allahu hvala na zdravlju."

Napomena i isprika:

Ovaj duhovni recept napisan je brže od svega ostalog što smo napisali

{BILJEŠKE "Da, svjedočimo da je pisanje ove Poslanice dovršeno u toku četiri i po sahata." (Rušdi, Re'fet, Husrev, Said)}

, i zbog kratkoće vremena njegovo ispravljanje i pregledanje - za razliku od ostalih - obavljeno je samo jednim površnim pogledom, krajnje brzo kao i njegovo pisanje. Stoga je ostao nesređen

onako kao i u originalnom rukopisu. Nismo smatrali potrebnim izvršiti novi pregled, jer smislove koji se spontano rode u srcu ne treba kvariti stilskim uljepšavanjem, vještinom i dotjerivanjem. Molimo čitaoce, a posebno bolesne među njima, da ne osjete uzrujanost zbog neprijatnih izraza i teških misli, već da i meni čine dovu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا
إِلَيْهِ رَاجِعُونَ * وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي
وَيَسْقِينِي وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي

"U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!"

"One koji, kad ih zadesi neka nevolja, kažu
"Mi smo Allahovi, mi se Njemu vraćamo"
(El-Bekara: 156); "I Onaj Koji me hrani i poji,

i kad obolim, On me liječi" (Eš-Šu'ara': 79-80).

U ovom Odsjaju sažeto iznijet ćemo na vidjelo dvadeset i pet lijekova, a koji mogu biti istinska utjeha i koristan mehlem iskušenicima, unesrećenima i bespomoćnim bolesnicima, koji sačinjavaju desetinu čovječanstva.

PRVI LIJEK

O nemoćni bolesniče! Ne brini i strpi se! Tvoja bolest za tebe nije nedostatak, već jedna vrsta lijeka. Život je kapital koji se troši, pa ukoliko ne da plodove, sve će propasti. Posebno ako se provodi u ugodnosti i bezbrižnosti, vrlo brzo primakne se svom kraju. Bolest spomenutom kapitalu donosi značajnu dobit, i ne dozvoljava mu da brzo prođe. Ona usporava korake života, zadržava ga,

produljuje, a kako bi on iznio svoje plodove, a zatim nastavio po svom. Produljivanje života kroz bolest preraslo je i u izreku:

'Dugo li je vrijeme bolovanja, a kratko je vrijeme blagostanja!'

DRUGI LIJEK

O bolesniče koji si izgubio strpljenje! Podnosi sa strpljivošću, pa i sa zahvalnošću! Jer ova tvoja bolest može učiniti da minuta tvog života bude poput sahata ibadeta! Naime, postoje dvije vrste ibadeta:

Prvi, aktivni ibadet, opredmećen u obavljanju namaza, dove i sl.

Drugi, pasivni ibadet, u kojem se unesrećeni skrušeno obraća i traži zaklon, zaštitu i posredništvo kod svog Milostivog Stvoritelja, otvorivši se svojim čuvstvima u osjećaju nemoći i slabosti pred tim bolestima i nesrećama. On tim skrušenim

obraćanjem stječe iskrenu smislenu pobožnost oslobođenu od svakog vida pretvaranja.

Zaista, postoje vjerodostojne hadiske predaje o tome da se život pomućen bolešću i tegobom vjerniku ubraja u ibadet, ali pod uvjetom da ne prigovara Allahu, Slavljen je On. Čak je mnogim vjerodostojnim predajama i istinitim otkrovenjima potvrđeno da jedna minuta bolesti dijelu zahvalnih i strpljivih osoba jeste poput cijelog sahata ibadeta, a da jedna njena minuta nekim savršenim ljudima jeste poput cijelog dana ibadeta. Nemoj se, onda, tužiti na bolest koja ti jednu tegobnu minutu pretvara u hiljadu minuta, i produljuje ti životni vijek! Radije budi zahvalan na njoj!

TREĆI LIJEK

O bolesniče koji ne možeš podnijeti svoju bolest! Čovjek nije došao na ovaj svijet radi uživanja i zabave. Pokazatelj toga jeste da svako ko dođe - ode, da mlado ostari, i da se sve kotrlja u vrtlogu nestanka i rastanka. Dok gledaš kako je čovjek najsavršenije i najuzvišenije živo biće, obdareno najsavršenijim ustrojstvima, čak i gospodin među svim živim bićima, ali - on zbog svog razmišljanja o užicima iz prošlosti i o nedaćama iz budućnosti proživljava život u jadu i tegobi te se srozava na nivo niži od životinje.

Čovjek, znači, nije došao na ovaj svijet kako bi provodio prijatan i lijep život te kako bi se odavao zadovoljstvu i udobnosti, već je ovdje došao kako bi, trgujući ogromnim kapitalom koji mu je pri ruci, a to

je njegov život, zaradio sreću vječnog i trajnog življenja.

Da nema bolesti, čovjek bi zapao u nemarnost kao rezultat zdravlja i čilosti, i dunjaluk bi se u njegovim očima pričinio kao sladak, svjež i ukusan. Uslijed zdravlja, zaboravio bi na ahiret, i ne bi želio da se podsjeća smrti i kabura, a dragocjeni kapital svog života protratio bi uzaludno.

Dočim, bolest ga naglo prene i brzo mu otvori oči, govoreći mu: 'Ti nisi vječan, niti si prepušten sam sebi, i podređen si svojoj funkciji! Ostavi se samoljubivosti, i razmišljaj o svom Stvoritelju! Znaj da se ti krećeš prema grobu, pa se tako i pripremi!'

Dakle, bolest vrši ulogu pouzdanog savjetodavca i upravitelja koji osvješćuje. Nema, onda, razloga žaliti se na nju, već se - s ovog gledišta - treba zakloniti u hladovini

zahvalnosti, a ako se ona pogorša i bude nepodnošljiva, onda od Uzvišenog Allaha treba moliti za strpljivost.

ČETVRTI LIJEK

O bolesniče koji prigovaraš! Znaj to da nemaš pravo žaliti se, već moraš biti zahvalan i strpljiv. Jer, tvoje biće, tvoji organi i tvoja ustrojstva nisu tvoje vlasništvo. Nisi ih ti sam napravio, nisi ih ni kupio od neke trgovačke ili proizvodne firme. Dakle, oni su vlasništvo nekog drugog, a vlasnik tih stvari svojim vlasništvom raspolaže kako hoće. Već je to spomenuto kroz primjer u Riječi dvadeset šestoj, koja se odnosi na Božije određenje sudbine, a to je sljedeće:

Neki imućan i vješt čovjek zaduži, uz određenu naknadu, nekog besposlenog čovjeka za to da mu ovaj u trajanju od

jednog sahata posluži kao model i uzorak. Kako bi pokazao svoju divnu kreativnost i vrijednu raskoš, odijeva ga u vezenu košulju koju je skrojio, kićeno odijelo koje je sačinio krajnje lijepo i umješno te na njemu izvodi radove i ispoljava razna stanja i oblike, sve to kako bi istaknuo svoju nadnaravnu kreativnost i originalno umijeće, pa podrezuje i mijenja, produljuje i skraćuje...

Zar, onda, dotični najamnik ima pravo prigovoriti tom izvrsnom kreatoru riječima: "Ti me umaraš i mrcvariš, i mučiš me svojim zahtjevima da se sad nagnem, a sad ispravim! Ti svojim podrezivanjem i skraćivanjem još narušavaš ljepotu koja se presijava na ovoj košulji koja uljepšava moje proporcije i ukrašava moj izgled. I meni nanosiš nasilje i nepravdu."

Isto takvo jeste i tvoje stanje u odnosu na Veličanstvenog Stvoritelja, Slavljén je On i

Uzvišen, Koji tebe, bolesniče, odijeva u košulju tijela, i u nju polaže svijetla i iluminirajuća osjetila, poput oka, uha i uma, te kako bi istaknuo urese Svojih Lijepih Imena, smjenjuje te kroz raznovrsna stanja i stavlja te u različite situacije. Pa kako god ti Njegovo Ime Opskrbitelj spoznaješ gutajući gorčinu gladi, tako i Njegovo Ime Iscjelitelj trebaš spoznati kroz svoju bolest.

S pogledom na činjenicu da se dio propisa Njegovih Lijepih Imena ispoljava kroz patnje i razotkriva kroz tegobe, u njima se nalaze odsjaji mudrosti, zračci milosti i svjetlo ljepote. Pa ako se ukloni zastor, iza svoje bolesti, od koje se inače groziš i koju mrziš, naći ćeš duboke, lijepe i drage smislove kojima ćeš se obradovati.

PETI LIJEK

O ti koji si iskušavan bolešću! Kroz iskustvo sam u ovom vremenu stekao savršeno uvjerenje da je bolest za neke ljude jedna vrsta ukaza Božije dobrote i poklon od Milostivog.

Neka omladina posjećivala me je proteklih osam-devet godina zbog svoje bolesti, tražeći da učinim dovu za njih, iako ja nisam od tog položaja. Primijetio sam da među njima onaj koji pati od bolesti mnogo više razmišlja o ahiretu i spominje ga, i nije opijen mladalačkom bezbrižnošću, a donekle se sačuvao i od životinjskih strasti uzavrelih u nemaru. A ja sam ih podsjećao kako smatram da te njihove bolesti, u domenu njihove strpljivosti, jesu ukaz Božije dobrote i Njegov, Slavljén je On, dar. Govorio sam sljedeće: "Brate moj, ja se uopće ne protivim tvojoj bolesti niti je želim

spriječiti i ne saosjećam s tobom niti te sažalijevam zbog bolesti, pa da bih činio dovu za tebe. Nastoj podnositi, strpiti se i ustrajati pred tom bolešću, sve dok se ne ispuni tvoje otrežnjenje i osvještavanje. Jer, čim bolest ispuni svoju dužnost, Milostivi Stvoritelj, shodno Njegovoj volji, izliječit će te."

Također sam govorio i ovo:

"Neki mladići poput tebe ugroze pa i unište svoj vječni ahiretski život, u zamjenu za prividni užitak u trajanju jednog sahata dunjalučkog života. Uzrok tome jeste njihovo nepromišljeno zapadanje u nemarnost poteklu iz kušnje zdravlja, uslijed čega napuštaju obavljanje namaza, zaboravljaju na smrt i nemarni su prema Allahu, Visok je On i Uzvišen.

A ti ćeš okom svoje bolesti vidjeti grob koji je mjesto u koje ćeš neizbježno otići, kao što ćeš vidjeti i ostala ahiretska staništa. Otud će tvoji postupci i ponašanje biti u skladu s tim viđenjem. Dakle, tvoja bolest za tebe jeste poput ozdravljenja, dok je zdravlje u kojem uživaju oni koji su mladi kao ti za njih poput oboljenja."

ŠESTI LIJEK

O bolesniče koji se žališ u patnji! Od tebe tražim da u sebi sagledaš svoj protekli život i prisjetiš se prošlih dana iz tog života, kako ugodnih i prijatnih, tako i onih mučnih i bolnih.

Normalno je da ćeš jezikom i srcem izgovoriti ili "oh" ili "uh", ili ćeš duboko udahnuti i reći 'Allahu hvala i zahvala', ili ćeš

duboko uzdahnuti i zastenjati: 'O nesreće, o žalosti!'

Vidi samo kako te patnje i nedaće koje si ranije pretrpio, kad ti padnu na um, obuzimaju osjećajem duhovne ugodnosti, tako da ti srce potaknu na to da izrekne: 'Allahu hvala i zahvala!' Jer, prestanak patnje proizvodi užitak i osjećaj radosti. A budući da su te patnje i tegobe svojim prestankom u duh usadile užitak te da on počiva u duhu, prizivanjem uspomena i njihovim naviranjem iz njihovog boravišta izlijeva se slast i radost koji se pretoče u hvalu i zahvalnost.

A stanja koja si proveo u uživanju i radosti i za kojima sad uzdišeš sa zadahom patnje, govoreći: 'Ah, nesreće, ah, žalosti', svojim prestankom u tvoj duh usadila su potajnu i trajnu patnju, pa i na najmanju pomisao o odlasku tih užitaka, vidi, bol se ponovo

javlja i agonija se odmah nastavlja, a suze žaljenja i čežnje naviru.

A imajući u vidu to da jedan dan nedozvoljenog užitka ponekad čovjeku nanese duhovnu patnju tokom cijele godine, i s obzirom na to da patnja proizišla iz jednog dana kratkoročnog bolovanja donese duhovni užitak i sevape u iznosu zasluga stečenih u toku velikog broja dana, uz duhovni užitak proizašao iz nestanka bolesti, dobro se podsjeti na rezultate prolazne bolesti koju podnosiš i razmisli o sevapima koje donosi ta bolest, pa reci: 'I ovo, sve će ovo proći', i umjesto žaljenja budi izobilno zahvalan.

ŠESTI LIJEK

{BILJEŠKE Budući da se ovaj Odsjaj pojavio spontano, bez namještanja, u šestom stepenu napisana su dva lijeka. Ne želeći

narušiti njegovu prirodnost, ostavili smo ga kako jeste i nismo se usudili promijeniti bilo šta u njemu, iz bojazni da se možda u tom nalazi neka tajna o ovoj temi.}

O ti koji si potresen bolešću i koji patiš razmišljajući o dunjalučkim slastima i užicima! Kad bi ovaj svijet bio vječan i kad bi se smrt uklonila s našeg puta, i kad ne bi bjesnjele oluje rastanaka i odlazaka te kad bi se sumorna i tegobna budućnost oslobodila od nastupa doba duhovne zime, i ja bih ti se pridružio, saosjećao bih s tobom i oplakivao bih tvoje stanje. Međutim, budući da će ovaj svijet sve nas izbaciti sa sebe i reći: 'Hajde, napolje!', zatvorivši uši od našeg zapomaganja i dozivanja upomoć, onda moramo, prije nego što nas on s prijezirom istjera, odmah odustati od ljubavi i naklonosti prema

njemu, probuđeni bolešću i moramo nastojati srcem i sviješću odbaciti taj dunjaluk, i to prije nego što on odbaci nas.

Zaista, bolest nam svojim upozorenjem na ovaj duboki smisao došaptava:

"Tvoja građa nije od stijene niti je od željeza, već je od različitih tvari složenih u tebi, a koje su sasvim podložne trenutnom raspadanju i razgradnji. Ostavi se samoljubivosti, shvati svoju nemoć, spoznaj svog Vlasnika, razumi šta je tvoja funkcija i nauči šta je smisao te svrha tvog dolaska na ovaj svijet!"

Usto, budući da dunjalučka uživanja i slasti nisu trajni, a posebno ukoliko su nedozvoljeni, u duši ostavljaju patnju i za nju zarađuju grijehe i zlodjela. Ne plači, onda, zbog gubitka tog užitka pod izgovorom bolesti, već razmisli o smislu

duhovnog ibadeta kojeg sadrži tvoja bolest i o ahiretskoj nagradi koju pohranjuje za tebe, te tako nastoj postići užitak!

SEDMI LIJEK

O bolesniče koji si izgubio blagodat zdravlja! Tvoja bolest ne uskraćuje ti slast Božije blagodati u zdravlju, već, naprotiv, ona ti daje da je okusiš i čini ti je još prijatnijom i slasnijom. Jer, ukoliko bilo šta potraje i ostane u svom stanju, izgubi svoj slasni efekt. Štaviše, sljedbenici istine složili su se u izjavi da se **إِنَّمَا الْأَشْيَاءُ تُعْرَفُ بِأَضْدَادِهَا** 'stvari spoznaju po svojim suprotnostima'. Tako, naprimjer, da nema tmine, ne bi se prepoznalo svjetlo, i ono bi bilo lišeno ugodnosti; a da nije hladnoće, ne bi se znalo za toplotu, i ostala bi bez prijatnosti; da nije gladi, hrana ne bi pružala zadovoljstvo i okus; da nije žeđi, pijenje vode ne bi nam pružalo užitak; a da nije

nedostataka, čilost bi bila bez slasti; te, da nije bolesti, zdravlje bi ostalo bez ukusa.

Mudri Tvorac, želeći to da čovjek osjeti raznolikost Njegovih dobročinstava i da ga nasladi raznim vrstama blagodati, a kako bi ga naveo na trajnu zahvalnost, opremio je čovjeka mnoštvom ustrojstava, kako bi se ona pozabavila kušanjem hiljada i hiljada različitih vrsta blagodati. Stoga, kako god ga je obdario i opskrbio zdravljem i čilošću, neophodno je bilo to da mu, također, dadne bolesti, tegobe i nevolje.

Pitam ja tebe: Da nije ove bolesti koja te je pogodila u glavu, u ruku ili u želudac, da li bi ti bio sposoban osjetiti slast sadržanu u zdravlju, koje ti je pružalo ugodnu hladovinu glavi, ruci, želucu? Da li bi mogao biti zahvalan iskusivši Božiju dobrotu, koja im je opredmetila tu blagodat? Naprotiv, ne samo da ne bi bio zahvalan, već ne bi

uopće ni razmišljao! Tebe bi obuzdao zaborav, i ti bi to zdravlje pod prisilom nemarnosti nesavjesno utrošio na razvrat.

OSMI LIJEK

O bolesniče koji se dosjećaš ahireta! Tvoja bolest djeluje poput sapuna, sapire prljavštinu tvojih grijeha i čisti te od tvojih zlodjela! Dokazano je to da bolesti jesu iskupljenje za grijeha, a u vjerodostojnom hadisu navodi se:

'Jednako kao što zreli plodovi padaju sa stabla kad ga protreseš, tako i grijesi opadaju drhtanjem bolesnika koji je u imanu.'

A grijesi su u vječnom životu trajna bolest, dok su i na ovom dunjalučkom životu duhovna bolest u srcu, svijesti i duši. Pa ako budeš strpljiv i ako se ne budeš žalio, onda si se ovom prolaznom bolešću spasio zbilja

velikog mnoštva neprolaznih bolesti. A ako si neobazriv prema svojim grijesima, ne znaš za ahiret i nisi spoznao svog Gospodara, onda ti patiš od opasnog oboljenja, koje je opasnije, pogubnije i milion puta teže od ovih prolaznih bolesti, te od njega trebaš bježati i jaukati! Jer tvoje srce, tvoj duh i tvoja duša, svi oni povezani su sa svime što postoji na cijelom svijetu, a te veze stalno se presijecaju sabljom rastanaka i odlazaka, otvarajući u tebi duboke rane, a posebno jer ti, zbog nepoznavanja ahireta, smrt poimaš kao trajno pogubljenje. Ti, tako, kao da posjeduješ bolesno biće, izranjavano i ispucalo, veličine dunjaluka.

To ti u nužnost stavlja to da, prije svega, tragaš za istinskim lijekom, za djelotvornim eliksirom koji će potpuno iscijeliti tvoje veliko duhovno biće, koje su rastrgale

neizmjerne bolesti i nebrojene rane, a taj blagotvorni mehlem pronaći ćeš jedino u poboljšanju svog imana. I znaj to da najkraći put za postizanje tvog iscjeljenja jeste nageti se kroz prozore nemoći i neimaštine, što se otvaraju cijepanjem zastora nemarnosti tokom tjelesne bolesti. Shodno tome, dosegnut ćeš spoznaju moći Moćnog i Veličanstvenog i Njegovu sveobuhvatnu milost.

Zaista, onaj ko ne zna za Allaha, nad svojom glavom nosi breme briga i nevolja u obimu cijelog dunjaluka i svega što je na njemu, dok se onom ko je spoznao svog Gospodara dunjaluk ispuni svjetlom i oduševljenošću, i on to osjeća snagom imana koji posjeduje - svako prema svom stepenu. Da, mučnina neznatnih tjelesnih bolesti rastopi se i raspline pod navalom

duhovne radosti i ukusnog iscjeljenja koji dolaze iz imana.

DEVETI LIJEK

O bolesniče koji vjeruješ u svog Stvoritelja! Uzrok patnje, straha i užasavanja od bolesti izvire iz činjenice da bolest ponekad bude sredstvo smrti i umiranja, a budući da smrt - gledajući pogledom gafleta - izgleda jeziva, onda i bolesti, koje su mogući uzroci smrti, pobuđuju zgražavanje i uznemirenost. Stoga, znaj sljedeće:

Prvo, budi definitivno uvjeren u to da je smrt određena i da nije podložna promjeni! Dešavalo se da oni koji su oplakivali bolesnike, koji su se već nalazili na umoru, umru, iako su bili zdravi i čili, a da ti

bolesnici čije je stanje bilo beznadežno ozdrave i požive u zdravlju i blagostanju.

Drugo, smrt u biti nije strašna, kako nam se pričinjava u svojoj vanjštini. Već smo u mnogim Poslanicama nepobitno, izvan svake sumnje i nedoumice, po nadahnuću iz Kur'ani-Kerima dokazali to da je smrt za vjernika oslobađanje i okončanje dužnosti i tegoba življenja; oslobađanje od ibadetskog služenja, koje je, ustvari, praktična obuka i pouka na dunjalučkom terenu; ona je i ulaz u mjesto susreta devedeset i devet dragih osoba i prijatelja koji su već preselili na drugi svijet; ona je i sredstvo ulaska u prostor istinskog zavičaja i u vječni položaj neprolaznog blagostanja; ona je i poziv na premještaj iz dunjalučke tamnice u džennetske bašče i vrtove; ona je i neizbježna prilika za prijem nagrade za obavljenju službu, nagrade koja izdašno i

obilno provire iz riznice dobrote Samilosnog Stvoritelja.

Pa budući da je - sa gledišta stvarnosti - ovo suština smrti, ne treba na nju gledati kao na nešto jezivo, već je treba smatrati najavom milosti i blagostanja. Čak se neki ljudi, predani Allahu, uopće nisu pribojavali smrti iz straha i jeze, već samo iz želje da u nastavku života zarade još više dobrih i kreposnih djela.

Zaista, smrt je za nosioce imana kapija milosti, a za sljedbenike zablude jama vječne tame!

DESETI LIJEK

O bolesniče koji brineš bez razloga! Ti si zabrinut zbog tereta i težine svoje bolesti, a ta ti zabrinutost otežava bolest. Pa ako želiš olakšati tegobu svoje bolesti, nastoj se osloboditi svoje zabrinutosti, odnosno,

razmišljaj o koristima bolesti, o nagradi za nju i o tom da će ona ubrzo proći! Oslobodi se nespokojsva kako bi iz korijena iščupao bolest.

Da, zabrinutost ili sugestija pogoršavaju tvoju bolest i od jedne bolesti proizvode dvije, jer strepnja u srcu - pod pritiskom tjelesne bolesti - pospješuje razvoj jedne duhovne bolesti, te se tjelesna bolest na nju naslanja i nadovezuje. Pa ako, predavši se Allahovoj odredbi i zadovoljan Njegovim određenjem sudbine, prizivajući u svijest svrhovitost bolesti, iz sebe odstraniš zabrinutost i nespokojsvo, tvoja tjelesna bolest izgubit će ogranak svog korijena i tako će popustiti, dok će jedan dio nje sasvim iščeznuti. A ukoliko tjelesna bolest bude popraćena umišljajima i nespokojsvom, onda će i jedan neznatni djelić bolesti, posredstvom zabrinutosti,

deseterostruko porasti! Međutim, presijecanjem zabrinutosti prestaje devet desetina djelovanja te bolesti. Još, kako god nespokoјstvo pogoršava bolest, tako i bolesnika dovodi u položaj kao da optužuje Božiju mudrost i prigovara Božijoj milosti te kao da se žali na svog Milostivoga Gospodara. Stoga, takav bolesnik - i bez svoje namjere - prima odgoјne šamare, što mu još više pogorša bolest. Jer, kako god zahvalnost uvećava blagodat, isto tako i prigovor uvećava nevolju i bolest. Uostalom, zabrinutost je sama po sebi jedna bolest, a njeno iscjeljenje jeste u spoznaji mudrosti bolesti. Pa, spoznavši njenu mudrost i korist, prijeđi preko svoje zabrinutosti tim mehlemom i spasi se, te umjesto: 'Jao, teško meni', reci: 'Allahu hvala na svakom stanju.'

JEDANAESTI LIJEK

O moj bolesni brate čije je strpljenje istrošeno! Iako ti bolest trenutno nanosi patnju, ona ti istovremeno donosi duhovni užitak ostvaren prolaskom proteklog bolovanja, uz duhovnu slast koja izvire iz nagrade proistekle kroz tu bolest. Naime, vrijeme koje dolazi nakon ovog dana, pa i nakon ovog časa, ne nanosi bolest, jer nesumnjivo je da bol ne nastaje iz ničeg, a budući da nema boli, nema jadikovanja niti nezadovoljstva. Međutim, s obzirom na to da ti umišljaš pogrešno, obuzima te strepnja.

Inače, s prolaskom perioda bolesti, iščezava i bol iz tog perioda, a zadržava se nagrada za bolest i slast zbog njenog prolaska. Glupo je, čak je to ludost, da se sad prisjećaš bolesti koja je prošla i da patiš zbog nje, te da tako izgubiš i iscrpiš

strpljenje, dok bi trebao osjetiti olakšanje zbog njenog odlaska i raspoloženje zbog nagrade za nju. A što se dolazećih dana tiče, oni još nisu nastupili. Nije li glupost baviti se sad razmišljanjem o danu koji još nije rođen i o bolesti koja se još nije desila niti nastala? Ovakva vrsta strepnje - kao rezultat mučnog razmišljanja i opterećivanja teškom bolešću - dovodi do gubitka strpljivosti i na tri stepena nepostojanja nanosi tri sloja postojanja. Nije li to ludost?

Dakle, budući da vremena bolesti koja su protekla prije ovog časa odišu oduševljenjem i radošću, a da vremena koja nadolaze nakon ovog časa još ne postoje, onda nema niti bolesti niti patnje.

Nemoj, onda, brate moj, na sve strane razbacivati snagu strpljivosti koju ti je Uzvišeni Gospodar podario, već je svu

usmjeri na bol koja te salijeće ovog časa i reci: 'Ja Sabur!', pa izdrži strpljivo i pribrano!

DVANAESTI LIJEK

O bolesniče koji si bolešću spriječen obavljati ibadet i virdove! O ti koji si žalostan zbog te spriječenosti! Znaj da je u hadisi-šerifu potvrđen smisao da pobožni vjernik stječe sevape za virdove koje inače obavlja čak i ako je spriječen tokom svoje bolesti. Dakle, bolest ne sprečava njegovu nagradu. Bolesniku koji - u granicama svojih mogućnosti - obavlja farzove, bolest će istinski nadomjestiti ostale sunnete i zauzet će njihovo mjesto u toku teških tegoba, jer se taj bolesnik okitio strpljivošću, pouzdanjem u Allaha i izvršenjem farzova.

Usto, bolest čovjeku daje svijest o njegovoj nemoći i slabosti, te taj bolesnik svojom nemoću i svojom slabošću čini skrušenu dovu, stanjem i jezikom. A neograničenu nemoć i beskrajnu slabost Allah, Slavljen je On i Uzvišen, i jeste položio u čovjeka, a kako bi on stalno tražio utočište na Njegovoj kapiji, dovom, u traženju i molbi, jer mudrost stvaranja čovjeka i temeljni uzrok njegovog značaja jeste iskrena dova, u smislu ajeti-kerima:

قُلْ مَا يَعْزُبُ عَنْكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

"Ne bi na vas obraćao pažnju Gospodar moj da nije vaše molitve." (El-Furkan: 77) A s obzirom na to da je bolest uzrok iskrene dove, neispravno je žaliti se na nju, već se mora zahvaljivati Allahu. I ne treba zatvarati vrela dove koja je bolest probila nakon ozdravljenja.

TRINAESTI LIJEK

O ti koji se žališ na bolest! Bolest je za neke ljude ogromno bogatstvo i skupocjen poklon od Boga. Svaki bolesnik u mogućnosti je smatrati svoju bolest kao takvu.

Božija mudrost dosudila je da vrijeme smrtnog časa ostane nepoznato, kako bi čovjeka spasila od apsolutnog očajanja i apsolutne nemarnosti te kako bi ga održala između straha i nade, ne bi li on očuvao i svoj dunjaluk i ahiret od propadanja u jaz propasti. Odnosno, nastupanje smrtnog časa moguće je očekivati bilo kad, pa ako čovjeka smrt uhvati u stanju mlitavosti i nemarnosti, ona mu nanese teške gubitke u njegovom vječnom ahiretskom životu. Bolest tu nemarnost uklanja i razgoni, a time daje podsjećanje na ahiret i priziva u sjećanje smrt, te se čovjek za nju sprema.

Čak se desi to da mu bolest donese i ogromnu dobit te on za dvadeset dana zaradi onoliko koliko je teško steći i za cijelih dvadeset godina. Tako, naprimjer,

bila su dva mladića - Allah im se smilovao. Jedan od njih zvao se Sabri, iz sela Ilama, a drugi Mustafa Vezirzade, iz Islamkoja. Iako su mi oni bili dvojica učenika koji nisu bili pismeni, ipak sam s divljenjem primijetio to da zauzimaju mjesto u prvom redu u odanosti i iskrenosti i u služenju iman, a da tad nisam znao razlog tome. Međutim, nakon njihove smrti saznao sam da su oni bolovali od neizlječive bolesti, te su pod upraviteljstvom te bolesti postali uveliko pobožni i visoko su se zalagali u službi i za stanje koje će koristiti njihovom životu na ahiretu, za razliku od ostalih nemarnih i bezbrižnih mladića koji zanemaruju čak i obavljanje svojih farzova. Allaha molimo da

dvije godine bolesti i patnje koje su ova dvojica proživjeli u dunjalučkom životu budu pretvorene u milione godina blagostanja u vječnom životu.

Ja sad razumijem to da je moja dova za njihovo izlječenje, s gledišta dunjaluka, bila kao kletva, ali se nadamo od Allaha tome da ta dova bude primljena za njihovo zdravlje na ahiretu.

I, tako, ove dvije osobe uspjele su - prema mom uvjerenju - steći dobit ravnu zaradi koju čovjek stječe zalaganjem i pobožnošću bar deset godina.

A da su se, poput neke omladine, odlikovali zdravljem i povodili za nemarnošću i bezbrižnošću te da ih je smrt koja ih je vrebala zatekla u prljavštini i čađi grijeha, njihov kabur sad bi bio leglo škorpija i zmija, a ne riznica nura.

Pa, budući da bolesti u svojoj suštini nose ove goleme koristi, nije dozvoljeno žaliti se na njih, već je obaveza osloniti se na Božiju milost, uz pouzdanje u Allaha i strpljivost, sa zahvalnošću i pohvalom.

ČETRNAESTI LIJEK

O bolesniče zastrtih očiju! Kad bi saznao to da postoji jedan izuzetan nur i jedno duhovno oko ispod zastora koji je navučen preko očiju nosilaca imana, rekao bi: 'Sto hiljada puta hvala mom Milostivom Gospodaru'. Kako bih pojasnio ovaj mehlem, navest ću sljedeći događaj:

Tetka onog Sulejmana iz Barle, koji me je cijelih osam godina neumorno služio s odanošću i poštovanjem, a da me nikad ničim nije uvrijedio, dakle, ta jadnica oslijepjela je, a sjaj njenog oka ugasnuo je. Zbog pretjerano lijepog mišljenja te dobre

žene o meni, mnogo više nego što zaslužujem, uporno je, dok sam izlazio iz džamije, govorila: 'Učini dovu Allahu za moj vid.' Ja sam dobrotu te mubarek-žene vjernice učinio prilogom i zagovornikom za primanje moje dove, te sam skrušeno i preklinjući molio Allaha: 'Moj Allahu, Gospodaru naš, zbog njene dobrote daj da progleda.' Sljedećeg dana došao je liječnik iz susjedne oblasti Burdura, specijalist za oči, te je izliječio i Allah joj je povratio vid. A nakon četrdeset dana, vid joj se ponovo vratio u staro stanje, te sam mnogo patio zbog toga i činio dovu, i nadam se da će joj ta moja dova biti uslišena i ubrojena na ahiretu. U protivnom, ta dova koju sam činio - greškom - bit će kletva, s obzirom na to da joj je do smrtnog časa bilo preostalo samo četrdeset dana. Naime, nakon

četrdeset dana preselila je u milost Allahovu.

I, tako, uskraćenost ove rahmetli žene da s blagodati staračkog vida blagim očima promatra i osluhuje ljepote čežnjive Barle, i navlačenje zastora između njih i divnih pašnjaka u toku tih četrdeset dana, njoj je sad nadoknađeno u kaburu, ukazivanjem Dženneta i njegovih bujnih zelenih livada tokom četrdeset hiljada dana! Jer, njen iman bio je čvrst i duboko usađen, i ona je bila veliko ishodište dobrote.

Zaista, vjernik kojem bude pomračen vid i koji u takvom stanju uđe u kabur može promatrati svijet nura - prema stepenu svog imana - i može imati širi pregled od drugih stanovnika kabura. Naime, kako god mi na ovom svijetu vidimo mnoge stvari, dok ih slijepi mu'mini nisu u stanju vidjeti, isto će tako i u istom stepenu u kaburu oni

koji su bili slijepi - ukoliko su čvrsta imana - vidjeti više nego ostali stanovnici kabura, i promatrat će džennetske vrtove i blaženstvo kao da - svaki prema svom stepenu - posjeduju teleskope koji će uočavati divne prizore iz Dženneta i njegovih blagodati i koji će ih prikazivati kao na filmskom platnu pred očima tih slijepaca.

U stanju si i ti steći ove nuranijske oči koje razotkrivaju Džennet iznad najviših nebesa dok si još pod zemljom, i to vidom sabura i zahvalnosti na onom zastoru što ti je bio nabačen na oči. A znaj da mudri liječnik koji je moćan ukloniti taj zastor s tvojih očiju i koji je kadar učiniti da progledaš tim nuranijskim okom jeste Kur'ani-Hakim.

PETNAESTI LIJEK

O bolesniče u grcajima i jecajima! Nemoj stalno uzdisati niti stenjati gledajući ružni izgled bolesti, već se osvrni na njen smisao i svrhu, oraspoloži se i reci: 'Allahu hvala!'

Jer, da smisao bolesti nije nešto lijepo, onda Mudri Stvoritelj ne bi na muke bolesti i tegobe stavljao Svoje najdraže miljenike.

أَشَدُّ النَّاسِ بَلَاءً َ الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْأَوْلِيَاءُ َ الْأَمْتَلُ فَأَلْأَمْتَلُ

Rečeno je u hadisi-šerifu da su najvećim iskušenjima izloženi vjerovjesnici, zatim evlije, a onda najodabraniji među ljudima, a na čelu svih ljudi izloženih nevoljama jeste strpljivi vjerovjesnik Ejjub, a.s., zatim ostali vjerovjesnici, a.s., zatim evlije i dobri. Svi oni te bolesti koje su podnosili primali su kao čisti ibadet i kao poklon od Milostivog, te su odavali zahvalnost kroz strpljivost, i u tom vidjeli su neku vrstu operativnih

zahvata koji su im dodijeljeni od strane Milostivog i Samilosnog.

Pa, o ti bolesniče koji uzdišeš i patiš! Želiš li se priključiti ovoj svijetloj povorci, iskaži zahvalu u strpljivosti, jer, u protivnom, tvoje žaljenje navest će ih na to da te odstrane iz svoje povorke i ti ćeš upasti u provaliju nemarnih i kretat ćeš se kroz klanac prekriven tminom.

Zaista, postoje bolesti koje, ukoliko iza njih nastupi smrt, bolesnika oplemene duhovnim činom šehida, a što mu osigurava položaj evlije. To su one bolesti koje nastupe uslijed poroda

{BILJEŠKE Ova vrsta bolesti stječe duhovni šehadet u periodu koji traje do kraja vremena ženskog pranja nakon porođaja, a to je četrdeset dana.}

, stomačne bolesti, utapanje, izgaranje i kuga. Ako oboljeli umre od ovih bolesti, on se uspinje do stepena duhovnog šehida. Postoje mnoge mubarek-bolesti koje, okončavši se smrću, stječu za bolesnika stepen evlije.

A budući da bolest smanjuje intenzitet i žar ljubavi prema ovom svijetu i usmjerava zaljubljenost u njega i čvrstu vezanost uz njega, ona tako ublažava inače mučni i gorki rastanak s ovim svijetom onima koji vole dunjaluk, dok ga oni smrću napuštaju, pa ga čak i priželjkuju.

ŠESNAESTI LIJEK

O bolesniče koji se žališ na svoje tegobe! Bolest diktira najbitnije spone i najljepše veze u životu ljudske zajednice, a to su poštivanje i samilost, jer oni spašavaju čovjeka od osobnosti i neovisnosti, koji ga

dovode do otuđivanja i lišavaju samilosti. Jer, kako se ističe u ajeti-kerimu:

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُفٍ * أَنْ رَأَاهُ اسْتَغْنَىٰ

"ovjek uistinu bude nasilan kad se osjeti neovisnim"(El-A'lak: 6-7), zla nagonska duša, upavši u mrežu osjećaja neovisnosti - koji se javlja uslijed zdravlja i čilosti - neće osjetiti dolično poštovanje prema bratskim vezama i neće se oplemeniti milošću i saosjećajnošću prema onima koji su iskušavani nevoljom i bolešću, a koji zaslužuju milost i nježnost.

Međutim, kad čovjeka pogodi bolest i kad on uvidi razmjere svoje nemoći i mjeru svog siromaštva, pod pritiskom bolesti, njenih muka i tegoba osjetit će poštovanje prema braći vjernicima koji zavređuju poštovanje i koji mu ukazuju njegu, kao i prema onima koji ga dođu obići. Također će osjetiti

ljudsku saosjećajnost, a ona je jedno islamsko svojstvo, prema većim unesrećenicima i paćenicima - u usporedbi sa sobom - te će iz njegovog srca navrijeti milost i saosjećajnost u punom smislu prema njima, i u njemu rasplamsat će se žar sažaljenja naspram njih, te, ukoliko je u mogućnosti, pružit će im ruku pomoći, a ako ništa, učinit će dovu za njih, posjećivat će ih i raspitivat će se o njihovom stanju i raspoloženju. Time on izvršava propisani običaj i stječe veliku nagradu.

SEDAMNAESTI LIJEK

O bolesniče koji žališ jer si zbog bolesti nemoćan činiti dobra djela! Budi zahvalan Allahu! Bolest je ta koja otvara vrata najiskrenijih dobročinstava. Ona iza sebe ostavlja trajnu nagradu i za bolesnika i za one koji mu se u ime Allaha nalaze pri ruci. I ona je najbitnije sredstvo primanja dove.

Zaista, njegovanje bolesnika vjernicima donosi ogromnu nagradu, a njihovo obilaženje i raspitivanje o njihovom stanju i raspoloženju, uz uvjet da ga time ne uznemiruju jeste časni Poslanikov sunnet, a istovremeno i iskupljenje za ranije grijehе. Postoji hadis u smislu: 'Tražite dovu od bolesnika, jer je njegova dova primljena!', posebno ako Mu je obolio neko od bližnjih, a naročito ako su to otac ili majka. Usluživati ih jeste jedan važan vid ibadeta, također golemo nagrađen. Uspokojiti srce bolesnika i pobuditi utjehu u njihovim srcima tretira se kao jedna važna sadaka.

Sretni li su oni sinovi koji njeguju svoje očeve ili majke kad obole i koji unose radost u njihova osjetljiva i ranjiva srca te tako zarade dovu svojih roditelja!

Da, činjenica koja zasluđuje najveće poštovanje i najistaknutije mjesto u

društvenom životu jeste roditeljska nježnost i uzvratna pažnja djece na tu nježnost, uz ukazivanje doličnog poštovanja i dobroćudne te čiste saosjećajnosti prema njima kad oni obole. To je jedna pouzdana ploča koja pokazuje dobro stanje djece i uzvišenu ljudskost, toliko da izaziva oduševljenje svih bića, pa čak i meleka, te oni s osmijehom i veličanjem Allaha pozdravljaju i izgovaraju: 'Mašallah! Barekallah!'

Zaista, saosjećajnost, nježnost i samilost koji okružuju bolesnika uklanjaju tegobe bolesti i pretvaraju ih u ugodne i slatke užitke.

Primanje i uslišavanje dove bolesnika jeste jedna bitna tema koja zavređuje pažnju. Već nekih trideset-četrdeset godina činio sam dovu za izlječenje od bolova u mojim leđima, a zatim sam shvatio to da

bolest i jeste data kako bi se činila dova. Naime, jedna dova ne pobija drugu dovu, odnosno dova ne može obesnažiti samu sebe, i shvatio sam da su rezultati dove na ahiretu.

{BILJEŠKE Kad su u pitanju neke bolesti, iako one budu povod za činjenje dove, ipak, ukoliko bi dova bila uzrok odsustva bolesti, izgledalo bi kao da dova postane uzrok za odsustvo same sebe, a to je apsurdno.}

A dova je i sama po sebi jedan ibadet, budući da se bolesnik, uvidjevši svoju bespomoćnost, sklanja pod Božiju zaštitu.

Iz ovog razloga, prividno neprimanje moje dove za ozdravljenje od moje bolesti tokom trideset godina nikad me nije pomelo i navelo na to da bilo kad pomislim napustiti je ili odustati. Jer, bolest je, ustvari, vrijeme i vakat za obavljanje dove, a ozdravljenje

nije rezultat dove, već ako Allah, Slavljen je On, Mudri i Milostivi da ozdravljenje, onda ga daje iz Svoje dobrote i plemenitosti.

A, odsustvo primanja dove, u onom obliku u kojem mi to želimo, neka nas ne navede na to da kažemo kako dovi nije udovoljeno. Mudri Stvoritelj zna bolje od nas. On, Slavljen je, na nas navraća ono što je za nas najbolje i najkorisnije. Ponekad On naše dove koje se tiču ovog svijeta pohranjuje i čuva, a kako bi nam bile od koristi na ahiretu, te na taj način udovoljava dovi.

U svakom slučaju, dova koja je tajnom bolesti poprimila iskrenost, posebno ona koja je proizišla iz slabosti, nemoći, poniznosti i potrebe, veoma je bliska ispunjenju. A bolest je temelj i stjecište takve iskrene dove. Bolesni vjernik i vjernici

koji mu ukazuju njegu trebaju izvući korist iz njegove bolesti.

OSAMNAESTI LIJEK

O bolesniče koji si napustio zahvalnost a prepustio se prigovoru i nezadovoljstvu! Kako bi se moglo prigovoriti, mora se imati pravo na to, a tvoje pravo nije uskraćeno, pa da bi ti mogao prigovoriti. Naprotiv, na tebi mnoge su obaveze za koje još nisi niti iskazao zahvalnost. Ti nisi ni ispunio svoju obavezu prema Allahu, a pored toga bespravno prigovaraš kao da jesi upravu.

Ne možeš se ti žaliti gledajući na one koji su na višem stepenu zdravlja od tebe, već moraš gledati na one bespomoćne bolesnike koji su u pogledu zdravlja na nižem stepenu od tebe. Ti si, dakle, dužan biti uveliko zahvalan. Jer, ako ti je ruka slomljena, pogledaj na one čije su obje ruke

odsječene; ako imaš samo jedno oko, pogledaj na one koji su izgubili oba oka, tako da osjetiš zahvalnost Allahu, Slavljjen je On.

Zaista, niko u pogledu blagodati nema pravo pružati pogled prema onima koji su iznad, pa da se potom raspali užareni plamen nezadovoljstva. U nevolji nužno je gledati na one koji su u još većoj nevolji, i još bolesniji, a kako bi nakon toga čovjek iskazao zahvalnost i kako bi bio zadovoljan onim što ima. Ovaj smisao jasno se ukazuje u nekim Poslanicama, kroz primjer čija suština jeste u sljedećem:

Jedna osoba povede nekog jadnika za ruku kako bi ga uspela na vrh munare, i na svakoj stepenici munare da mu po jedan poklon. Konačno, na vrhu munare da mu najveći poklon. I dok bi bilo za očekivati to da taj siromah, zauzvrat, iskaže zahvalnost

i priznanje, vidiš ga kako zanemaruje sve te poklone koje je primio na stepenicama ili ih smatra bezvrijednim, te ne iskazuje zahvalnost, već podiže pogled prema nekom ko je na višem stepenu od njega, žali se i prigovara: 'Zašto ova munara nije viša nego što jeste, pa bih se mogao uspeti na još viši stepen! Zašto nije visoka kao ono veliko brdo ili kao ona druga munara?'

Dakle, ukoliko bi dotični uputio takav prigovor, koliku bi samo time počinio nezahvalnost na blagodatima i koliku bi samo prava pogazio!

Isto je tako i s čovjekom koji je došao u postojanje iz ničeg, i nije postao niti kamen niti drvo niti životinja, već ljudsko biće i musliman, i nauživao se zdravlja i čilosti i dosegnuo je visoki stepen blagodati. I uprkos tome, dođe dotični čovjek i ispolji nezadovoljstvo zbog gubitka zdravlja i

čilosti kao rezultat nekih smetnji, ili narušavanja blagodati zdravlja uzrokom zloupotrebe, ili loše primjene, ili zbog nemoći da je postigne, a zatim prigovara: 'Jao, šta sam skrivio pa da mene ovo snalazi?', izgovarajući tako riječi koje odaju kritiziranje Božijeg gospodarenja. Ovakvo stanje jeste jedna duhovna bolest i nesreća veća od tjelesne bolesti i nevolje u kojoj se nalazi, jer on svoju bolest pogoršava prigovorom, kao da se hrva slomljenim rukama.

Razuman čovjek slijedi Allahovu uputu:

لِكُلِّ مُصِيبَةٍ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"One koji, kad ih zadesi neka nevolja, kažu: 'Mi smo Allahovi, mi se Njemu vraćamo'", te se prepusti Allahovoj volji i strpi se dok bolest obavi svoju ulogu i zatim nestane.

DEVETNAESTI LIJEK

Kur'anskim izrazom "Lijepa Imena" kojim su nazvana sva imena Lijepog i Velikog Allaha, pokazuje se da su sva ta imena lijepa. A budući da je život najljepše, najrafiniranije i najobuhvatnije Božansko ogledalo među bićima te da je ogledalo lijepog također lijepo i da ogledalo koje odražava ljepote lijepog i samo postaje lijepo, kao i da sve čemu ogledalo bude izloženo od strane tog lijepog jeste lijepo, onda je i sve što se desi životu, iz ugla stvarnosti, također lijepo, jer ono ispoljava lijepi dekor tih Božijih Lijepih Imena.

Kad bi život protjecao jednolično u zdravlju i čilosti, bio bi jedno manjkavo ogledalo, a čak bi, s izvjesnog gledišta, davao osjećaj nepostojanja i ispraznosti te bi nanosio bol i tjeskobu, i njemu bi vrijednost opala, a užitak i priyatnost

življenja pretvorili bi se u patnju i agoniju. Tad bi se čovjek bacio ili u blato nemarnosti ili u brlog zabave i prostakluka, kako bi mu vrijeme prošlo. Takav čovjek jeste poput zatvorenika koji mrzi svoj dragocjeni život i ubija vrijeme da mu zatvorski rok brže prođe.

Međutim, život koji protječe u promjenama i pokretu te koji prolazi kroz razne situacije daje do znanja da ima svoju vrijednost i značaj. Takav način života življenju daje važnosti i za njega stječe užitak, tako da čovjek, i pored raznovrsnih nevolja i problema, ne želi da život prođe, te ne stenje i ne jadikuje: 'Uh, Sunce nikad da zađe! Noć nikako da prođe!'

Ukoliko želiš, upitaj jednog imućnog i besposlenog čovjeka, koji ima sve što poželi, sljedeće: 'Kako si?' Definitivno ćeš od njega čuti riječi jadanja i mrzovolje: 'Ah,

ovo vrijeme nikako da prođe! Hajde da nađemo neku zabavu, pa da nam vrijeme brže prođe! Hajde da odigramo tavle!', ili ćeš se naslušati jadanja izazvanog neskromnim očekivanjima, poput: 'Ovo mi još nedostaje! Kamo sreće da sam uradio to i to!' A upitaš li nekog siromaha, koji je do grla u problemima, ili nekog fizičkog radnika: 'Kako si?', ukoliko je trezven, reći će: 'Dobro sam, Allahu hiljadu i jedna hvala, stalno se trudim. Volio bih da Sunce ne zalazi brzo, kako bih mogao još ovo dovršiti. Vrijeme hitro prolazi, život protječe, ne staje. Doduše, mučim se, ali i to će proći. Sve ionako prođe.' Svojim riječima kroz žal za prolaskom života on, ustvari, iskazuje vrijednost i značaj života, i time osjeća sjetu. On, dakle, shvata da se slast i vrijednost života stječu kroz napor i teškoće, dok udobnost, dokolica, zdravlje i

čilost zagorčavaju i otežavaju čovjekov život, te on lahko poželi da ga se brzo otarasi.

Bolesni brate! Znaj da osnova svih nevolja i zala, pa čak i grijeha, jeste nepostojanje, kako je to nepobitno i u detalje dokazano u drugim Poslanicama. Nepostojanje je istinsko zlo i apsolutna tmina. Statičnost, lagodnost i nepomičnost istog su kova, roda i stanja približnog nepostojanju i ispraznosti. Ova njihova ništavnost jeste nagovještaj tmine sadržane u nepostojanju, te u dušu unosi nezadovoljstvo i tjeskobu, dok su kretnje i promjene postojane i nagovještaj su postojanja, a postojanje je istinsko dobro i svjetlost.

Budući da je stvarno stanje takvo, bolest koja je u tebi jeste posjetilac koji ti je poslan da obavi svoje mnogobrojne dužnosti. Ona

prečišćava i krijepi tvoj dragocjeni život, osnažuje ga i usmjerava druga ljudska ustrojstva u tvom tijelu da priskoče upomoć tom oboljelom organu, te ističe urese Lijepih Imena Mudrog Stvoritelja. Ona će svoju dužnost, ako Bog da, uskoro izvršiti i otići će svojim putem. Zdravlju će reći: 'Hodi sad da me smijeniš zastalno i da ponovo primiš svoju dužnost! Ovo je tvoje mjesto, zauzmi ga i boravi tu u komociji!'

DVADESETI LIJEK

O bolesniče koji tragaš za svojim lijekom! Znaj to da postoje dvije vrste bolesti: Stvarna vrsta i umišljena vrsta. Što se stvarne vrste tiče, Mudri i Veliki Iscjelitelj za svaku bolest načinio je lijek, te ga je pohranio u veliku apoteku Kugle zemaljske. Ti lijekovi zahtijevaju bolest. On je za svaku bolest stvorio lijek, i stoga je liječenje i uzimanje lijekova s ciljem ozdravljenja u

osnovi dozvoljeno. Međutim, mora se znati to da ljekovitost i djelotvornost lijekova dolaze isključivo od Uzvišenog Allaha. Naime, kako god On, Slavljen je, daje bolest, isto tako daje i izlječenje.

Musliman se treba pridržavati savjeta i uputstava stručnih ljekara muslimana. U ovom pridržavanju bitan je lijek, jer većina bolesti rađa se zbog loše primjene, nepridržavanja, neslijedenja uputstava, neumjerenosti, grijeha, razvratnosti i neopreznosti. Pobožan liječnik, bez sumnje, pružit će savjet i dat će uputu unutar šerijatski dozvoljenog, te će upozoriti na lošu primjenu i pretjerivanje, a u duši bolesnika potaknut će utjehu i nadu. Naravno, i bolesnikova bolest, oslanjajući se na ljekareva uputstva i utjehu, jenjat će i obuzet će ga radost umjesto tjeskobe i nespokojsva.

A što se umišljene vrste bolesti tiče, djelotvoran i blagotvoran lijek za nju jeste u nepridavanju pažnje bolesti. Jer, što joj se više prida pažnja, umišljaj se još više uveća i napuše, dok, ukoliko se ne mari za nju, on splasne, povuče se i iščezne. Kao u slučaju osa, ukoliko se čovjek usprotivi njihovom roju, one se okupe i nasrnu na njega, a ukoliko im ne prida pažnju, udalje se od njega i razidu.

I kao što se onom ko u mraku prida važnost priviđenjima nastalim od obješenog konopca taj konopac prividi kao velika zmija, što će ga čak nagnati na to da izbezumljen pobjegne, a ako ne mari, onda mu bude jasno da je to konopac, a ne zmija, te se naruga uznemirenosti i umišljanju svog uma, isto tako i umišljena bolest, ukoliko dulje potraje, prerasta u stvarnu bolest. Jer, umišljaj kod preosjetljive i

nervno nestabilne osobe jeste jedna veoma teška bolest, a s obzirom na to da ga ona dovodi do toga da preuveličava i od mrava mu pričini medvjeda, te njegova duhovna snaga malaksava. Naročito ako se još namjeri na neke poluljekare okrutnog srca, ili na nesavjesne ljekare, koji mu još više pospješuju i potiču umišljaje nego ranije, te ukoliko je bogat, ode mu imovina, ako ne izgubi razum ili potpuno ostane bez zdravlja.

DVADESET PRVI LIJEK

Bolesni brate! Istina, u tvojoj bolesti nalazi se tjelesna bol, ali te okružuje važna duhovna slast koja uklanja sve tragove te tjelesne patnje. Jer, tvoja tjelesna bol nije veća od slatke saosjećajnosti i brižljivosti koju si zaboravio još od djetinjstva, koje sad ponovo izbijaju iz srca tvojih roditelja i rođaka prema tebi, ukoliko ih imaš. Ta

osjećanja i brižljivi i prijatni roditeljski pogledi koji su ti bili upućivani u djetinjstvu ponovo će se vratiti, te će ti raskloniti zastor od dragih osoba koje te okružuju. Oni će se ponovo pobrinuti o tebi i ukazivat će ti svoju ljubav i samilost privučeni tvojom bolešću koja je pobudila te duboke osjećaje.

Sitna li je fizička bol koju podnosiš u poređenju s golemim uslugama prožetim samilošću i nježnošću, koje stječeš zaslugom bolesti kod onih koje si ranije sa svim ponosom nastojao uslužiti i steći njihovo zadovoljstvo te si tako njima postao gospodin i zapovjednik.

A svojom bolešću stekao si još susretljivih i prisnih prijatelja. Ti ih pridobivaš sebi zbog humane nježnosti i saosjećajnosti na kojima je izgrađena ljudska narav.

Osim toga, tom svojom bolešću uzeo si slobodne dane odmora od svojih napornih i zamornih poslova. Dakle, ti si neovisan o njima i odmaraš se od njih. Iz svega toga tvoja sitna bol ne smije te navesti na to da se požališ, već kroz nju trebaš iskazivati zahvalnost naspram ovih duhovnih užitaka.

DVADESET DRUGI LIJEK

O bolesniče koji patiš od neizlječive bolesti poput paralize! Ja ti najprije donosim radosnu vijest da se paraliza ubraja u mubarek-bolesti za vjernika. Već izvjesno vrijeme slušao sam to od dobrih evlija, a da nisam znao smisao toga. Sad mi se u srcu javlja jedan od smislova, i to ovako:

Evlije su svojom voljom pratile dva bitna temelja dosezanja do Allaha, dž.š., i izbjegli

su ogromne duhovne opasnosti koje nameće ovaj svijet, te su osigurali vječno blagostanje. Ta dva temelja su:

Prvi, duhovna spona sa smrću, dakle, zalagali su se za svoje vječno blagostanje prizivanjem u svijest nestanak ovog svijeta te činjenicu da su oni prolaznici koji su postavljeni na privremene dužnosti.

Drugi, suzbijanje duše koja nagoni na zlo, prakticiranjem i duhovnim naporom, a kako bi se oslobodili opasnosti od te duše i od osjećanja koja ne sagledavaju posljedice.

Pa, brate moj koji si izgubio zdravlje jedne polovine tijela, u tebe su mimo tvoje volje usađena oba ova lahka i kratka temelja, koja ti probijaju put u vječno blagostanje i stalno te podsjećaju na prolaznost ovog svijeta i na nestanak čovjeka. Dunjaluk ti,

stoga, ne može oduzeti dah niti te može zagušiti, niti ti zanos može pokriti oči. Jer, nagonska duša nije u stanju niskim porivima prevariti ljudsko biće s pola tijela, te se on brzo spašava njenih iskušenja i zla. Dakle, vjernik, tajnom svog imana, predanošću i oslanjanjem na Allaha iz svoje neizlječive bolesti, kakva je paraliza, u najkraće vrijeme izvlači korist ravnu koristi evlija uslijed njihovog mukotrpnog lišavanja dunjaluka u povučenosti, te tako bolest postaje sitna i neznatna.

DVADESET I TREĆI LIJEK

O usamljeni, siroti i bespomoćni bolesniče! Ako su tuđina i odsustvo nekog ko bi te zbrinuo, uz tvoju bolest, uzrok da se na tebe osvrnu kruta srca i da se ona ispune nježnošću prema tebi, kakav je tek onda osvrt milosti tvog Milostivog Stvoritelja, Koji se manifestira i predstavlja u početnici

kur'anskih sura Svojim uzvišenim svojstvima Milostivi, Samilosni, i Koji sve majke - jednim blijeskom Svoje nadnaravne samilosti i sažaljivosti - učini da odgajaju svoju djecu, i Koji lice zemlje svakog proljeća priredi i oboji ukazom Svoje milosti i ispuni vrstama Svojih blagodati i dobrote, i Koji ukazom Svoje milosti također formira krasni Džennet sa svim njegovim divotama. Tvoje pripadništvo Njemu po imanuu i traženje utočišta kod Njega jezikom nemoći uzrokovane bolešću te tvoje uzdanje u Njega i skrušeno obraćanje Njemu od tvoje bolesti u tvojoj samotinji i tuđini čini svrhu i sredstvo kojim privlačiš Njegovu milost, tu pozornost koja je vrednija od svega drugog.

Pa budući da On postoji i da pogleda na tebe, onda za tebe sve postoji. A inače, istinski stranac i samotnjak jeste onaj koji

Mu ne pripada imanom i predanošću ili onaj koji nije voljan pripasti Mu.

DVADESET ČETVRTI LIJEK

O vi koji brinete za bolesnu i nedužnu djecu i za starce koji su poput djece slabi i nemoćni! Pred vama važna je trgovina za onaj svijet te iskoristite tu trgovinu i budite u njoj veoma gorljivi i stalno marljivi!

Bolesti bezgrešne djece Božija su odgojna vakcina za njihova nejaka tijela, a kako bi kroz njih ona stekla navike i kako bi bila pripremljena za buduće suočavanje s izazovima ovosvjetskog života.

Osim mudrosti i koristi za njihov život na ovom svijetu, poput onih da su bolesti u životu djece trening tom nejakom tijelu, privikavanje i vakcina koja će mu stvoriti imunitet prema budućim ovosvjetskim teškoćama te izravni Gospodarev odgoj,

postoje i mudrosti vezane za njihov duhovni život. Jer, bolesti djeci su injekcije koje će biti temelj i okosnica budućeg duhovnog uspona tih mališana i na ahiretu. One su duhovno prečišćavanje ravno pročišćavanju života odraslih kroz kefarete i iskupljenje za grijeh.

A nagrada koja se stječe uslijed ovih bolesti upisuje se u svesku djela njihovih roditelja ili, pak, na stranici dobrih djela majke koja, tajnom samilosti, više brine za zdravlje svog djeteta nego za sebe, kako je dokazno kod poznavalaca stvarnosti.

A što se njege starih osoba i brige za njih tiče, pored toga što je ovakvo što stjecište ogromne nagrade, a posebno uz roditelje, te pored toga što je mjesto zadobivanja njihove dove te unošenja radosti u njihova srca, kao i mjesto iskrene i odane uslužnosti, isto tako ovakvo što dovodi do

stjecanja sreće na oba svijeta, kako je potvrđeno mnogim vjerodostojnim predajama i historijskim događajima. Sretno dijete, poslušno svojim onemoćalim roditeljima, doživjet će istu takvu poslušnost od svoje djece, dok će neposlušno dijete koje je uvredljivo prema roditeljima, pored toga što će mu biti uzvrćeno kaznom na ahiretu, i na ovom svijetu doživjeti mnoštvo nesreća.

Zaista, ovo se ne odnosi samo na njegu starih, nemoćnih i nedužnih iz bližnje obitelji, već i ako se vjernik namjeri na nepoznatog bolesnog starca dostojnog poštovanja, a koji ima neku potrebu, dužan je priskočiti mu uslužno sa svesrdnošću i iskrenošću, jer postoje stvarna braća po imanu. To je islamska dužnost.

DVADESET PETI LIJEK

Braćo bolesnici! Ukoliko osjetite potrebu za jednim svetim i veoma blagotvornim lijekom, za istinski slatkim lijekom za svaku bolest, učvrstite i usavršite svoj iman, odnosno pokajanjem, traženjem oprost, obavljanjem namaza i ibadetom uzmite mubarek-lijek koji se nalazi u imanu.

Da, nemarni, uslijed svoje zaljubljenosti u dunjaluk i svoje nepopustljive vezanosti uz njega, nalaze se u stanju kao da posjeduju jedno bolesno duhovno biće ogromno koliko i sam dunjaluk. Iman tom bolesnom i, udarcima prolazaka i rastanaka, izranjavanom biću prilazi i prinosi svoj ljekoviti mehlem, te ga spašava od tih rana i čireva. U brojnim Poslanicama već smo dokazali to da iman pruža istinski lijek te ću, a kako ne bismo odaljili, svoju misao sažeti u sljedećem:

Lijek imana pokazuje svoju djelotvornost kroz obavljanje farzova i kroz ustrajavanje u njihovom izvršenju koliko god je čovjek u mogućnosti, dok gaflet (nemarnost) i razvrat, prohtjevi nagonske duše i nedozvoljena zabava poništavaju blagotvorni efekt tog lijeka.

S obzirom na to da bolest uklanja sljepilo, isijeca požudu i sprečava prodor nedozvoljenom uživanju, okoristite se njome i upotrijebite istinski lijek imana te njegova sveta svjetla kroz pokajanje, dovu i nadu. Neka vam Allah, Slavljén je On, podari ozdravljenje, a neka vašu bolest učini iskupljenjem za vaše grijehé, amin, amin, amin!

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا
لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَيْنَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ
رَبِّنَا بِالْحَقِّ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طِبِّ الْقُلُوبِ
وَ دَوَائِهَا وَ عَافِيَةِ الْأَبْدَانِ وَ شِفَائِهَا وَ نُورِ
الْأَبْصَارِ وَ ضِيَائِهَا وَ عَلَى آلِهِ وَ صَحْبِهِ وَ
سَلِّمْ

وَهُوَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ

"I govorit će: 'Hvala Allahu Koji nas je uputio u ovo, mi ne bismo na Pravi put izašli da nas nije uputio Allah. Poslanici Gospodara našeg donijeli su istinu'"

"Slavljen neka si Ti, mi ne znamo ništa, osim ono čemu si nas Ti poučio; Ti si Sveznajući i Mudri!"

Moj Allahu, učini Svoj salavat na Muhammeda, s.a.v.s, liječnika srca i njihovog iscjelitelja, okrepljenje tijela i njihovog izlječitelja, svjetlost očiju i njihovog sjaja, i na njegovu porodicu i ashabe, i selam!

ODSJAJI - 329